

Козенок А.С.

Державний біотехнологічний університет

МЕТОДИКА ОЦІНКИ ДОЦІЛЬНОСТІ СТВОРЕННЯ ТРАНСКОРДОННИХ ТЕРМІНАЛІВ НА ЗАХОДІ УКРАЇНИ ПРИ ЕКСПОРТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВАНТАЖІВ

У статті розглянуто питання розробки методики оцінки доцільності створення транскордонних терміналів на заході України при експорті сільськогосподарських вантажів. Проаналізовано сучасний стан міжнародних вантажних перевезень української сільськогосподарської продукції. Виявлено, що питання створення транскордонних терміналів на даний момент є актуальним і потребує детального вивчення. Виконано аналіз літературних джерел, пов'язаних з проблематикою досліджень. Він показав, що проблематикою функціонування транскордонних терміналів в західному регіоні України, доцільністю створення такого типу терміналів, оцінкою ефективності функціонування транскордонних терміналів при експорті сільськогосподарських вантажів вчені займалися недостатньо, що говорить про актуальність даного питання і перспективу подальших досліджень. Проведено аналіз існуючих методик оцінки доцільності створення терміналів, які вже використовуються. Дані методики засновано на наступних принципах: економічної оцінки витрат і прибутків, SWOT-аналізу, порівняльної оцінки, аналізу інвестиційного ризику, аналізу вартості. Проведено аналіз кожного з методів. Виявлено на яких принципах базуються розглянуті методи. Запропоновано розробку методики оцінки доцільності створення транскордонних терміналів на заході України при експорті сільськогосподарських вантажів на основі декількох блоків, таких, як: визначення цілей дослідження разом з ключовими показниками вимірювання ефективності терміналів; визначення зацікавлених сторін, на яких вплине створення транскордонних терміналів; вибір методів збору інформації для подальших досліджень; оцінка та обробка отриманих вихідних; розробка математичної або імітаційної моделі, виконання необхідних розрахунків за допомогою цієї моделі, перевірка моделі на адекватність, на основі отриманих результатів формування висновків про доцільність створення транскордонних терміналів на заході України при експорті сільськогосподарських вантажів. В результаті проведеного дослідження сформовано висновки по роботі, в яких вказано основні етапи дослідження та результати кожного з етапів.

Ключові слова: транскордонні термінали, експорт, сільськогосподарські вантажі, критерій ефективності, міжнародні перевезення.

Постановка проблеми. До 2022 року Україна посідала друге місце в світі по експорту зернових (пшениця, овес, гречка, просо, жито, сорго). Також країна і зараз постачає такі види сільськогосподарської продукції, як соняшникову та соєву олії, насіння ріпака, кукурудзу, борошно, цукор, горіхи, мед і т.д.

Протягом багатьох років Україна намагається стати повноцінним членом європейської спільноти. І 28 лютого 2022 року Президент України Володимир Зеленський підписав заявку на членство України в Європейському Союзі. Також згідно з національною програмою «Відновлення України», яка була створена в 2023 році в зв'язку з війною Росії з Україною при підтримці Президента України, Верховної Ради, Кабінету Міністрів та Міністерством цифрової трансформації України прийнято для розвитку напрямом «Розширення та інтеграція логістики з ЄС». І одним

з пунктів цього напрямку є «С/г: Будівництво перевалочних комплексів та транскордонних терміналів на заході України» [1].

Це чуттєво спростить експорт української сільськогосподарської продукції в країни Західної Європи. Звісно, деякі країни, які істотно залежать від розвитку сільсько-господарської галузі (такі, як Польща, наприклад) намагаються регулювати цей процес, бо зазнають багатьох втрат на ринку експорту такого виду продукції через потужного конкурента в обличчі України. Тому необхідно розглядати це питання в комплексі з огляду на всі зацікавлені сторони даного процесу.

Ефективна мультимодальна транспортно-логістична система має важливе значення для всеосяжного економічного зростання України. Географічне положення України в центрі Східної Європи, на перехресті основних транспортних шляхів з Європи в Азію та від скандинавських держав

до регіону Середземномор'я, є дуже сприятливим середовищем для розвитку міжнародної торгівлі.

Україна також є світовим постачальником харчових продуктів та провідним експортером сільськогосподарської продукції, відіграючи життєво важливу роль у забезпеченні безпеки продуктів харчування у світі. Оскільки міжнародна торгівля складає велику частину ВВП України, важливе значення має ефективне використання логістичної системи. Враховуючи важливість міжнародної торгівлі та вплив геополітичних подій на транспортні маршрути та витрати, логістика відіграватиме все більш значущу роль у сталому розвитку країни.

Ефективна логістика також важлива для внутрішнього ринку, щоб доступні, безпечні та надійні транспортні та інші логістичні послуги могли допомогти українській економіці розвиватися стабільно власне в економічному, соціальному та екологічному аспектах [2].

Щоб убезпечити світ від продовольчої кризи, яка можлива через російську агресію, уряд України спільно зі світовою спільнотою має намір реалізувати низку масштабних проєктів, зокрема, спрямованих на експорт української продукції.

Один з проєктів – будівництво перевантажувальних транскордонних терміналів для зернових культур та олій. Їхня основна ідея – перетин кордону продукцією через зернові конвеєри та трубопроводи для олій [3].

Отже, з огляду на всі наведені вище факти, тема являється актуальною та потребує детального вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Перелік авторів, які займаються дослідженнями проблематики транскордонного співробітництва України з країнами Європи, наступний: І.В. Артьомов, В.П. Приходько, О. Ровт та ін [4, с. 76–77; 5, с. 9; 6, с. 53–56]. Аналіз даних публікацій показав, що питання будівництва та функціонування термінальних систем на кордонах України і Європейських країн зовсім не розкриті.

Роботи присвячені дослідженню підвищення ефективності транспортних систем і підприємств належать таким авторам: Є.В. Нагорному, Н.Ю. Шраменко, В. Наумову і ін. [7, с. 51–53; 8, с. 43–46; 9, с. 48–50]. В багатьох з цих робіт багато уваги приділяється вибору критеріїв ефективності вантажних терміналів при міжнародних перевезеннях різних видів вантажів. За критерії ефективності пропонується обирати: час доставки вантажів, вартість доставки, витрати на доставку і т.ін. В основному вивчаються контейнерні перевезення, перевезення тарно-штучних вантажів,

але недостатньо приділена увага проблемам міжнародних перевезень при експорті сільськогосподарських вантажів.

Розробкою методик оцінки ефективності функціонування різних видів підприємств і організацій займаються наступні вчені: О.І. Дмитриєва, О.М. Зінченко, М.І. Насонов і т.д [10, с. 122–144; 11, с. 87–96; 12, с. 9]. Дані методики можна адаптувати і для оцінки ефективності функціонування транспортних та складських систем. Для цього необхідно виконати детальний аналіз запропонованих методик.

В роботі [13, с. 12–18] розглядаються питомі витрати логістичної системи з певною надійністю в експлуатації автопарку при перевезенні такої сільськогосподарської продукції, як буряки. Для вибору оптимального варіанту транспортних засобів запропоновано графічний метод оцінки. Він забезпечує оптимальне значення комплексного показника. Але в роботі не розглядається можливість міжнародних перевезень даного виду сільськогосподарської продукції.

Отже, аналіз розглянутих публікацій показав, що проблематикою функціонування транскордонних терміналів в західному регіоні України, доцільністю створення такого типу терміналів, оцінкою ефективності функціонування транскордонних терміналів при експорті сільськогосподарських вантажів вчені займалися недостатньо, що говорить про актуальність даного питання і перспективу подальших досліджень.

Тому можна запропонувати **мету подальших досліджень**, яка полягає в розробці методики оцінки ефективності створення транскордонних терміналів на заході України при експорті сільськогосподарських вантажів.

Виклад основного матеріалу. Існує кілька методів оцінки ефективності доцільності створення транскордонних терміналів. Ось декілька з них:

1. Метод економічної оцінки витрат і прибутків – дозволяє визначити доходи та витрати на створення терміналу, порівняти їх та визначити доцільність інвестування.

2. Метод SWOT-аналізу – дозволяє проаналізувати сильні та слабкі сторони терміналу, а також можливості та загрози для його діяльності.

3. Метод порівняльної оцінки – дозволяє порівняти різні варіанти створення терміналу та визначити найбільш доцільний варіант.

4. Метод аналізу інвестиційного ризику – дозволяє визначити рівень ризику та прийняти рішення щодо інвестування в створення терміналу.

5. Метод аналізу вартості – дозволяє оцінити вартість створення терміналу та порівняти її з очікуваними доходами.

Розберемося з кожним з методів більш детально.

Метод економічної оцінки витрат і прибутків (англ. Cost-benefit analysis, CBA) є інструментом, який використовується для оцінки економічної доцільності різних проектів і програм. Цей метод полягає в порівнянні загальних витрат на виконання проекту з очікуваними користями від його реалізації.

Метод CBA включає такі етапи:

- визначення альтернатив: спочатку необхідно визначити всі можливі варіанти реалізації проекту;
- визначення вартості: на другому етапі проводиться оцінка вартості кожної альтернативи.
- визначення користі: на третьому етапі оцінюється очікувана користь від кожної альтернативи.
- порівняння витрат та користі: на цьому етапі порівнюються витрати та користь кожної альтернативи.
- оцінка ефективності: на останньому етапі проводиться оцінка ефективності кожної альтернативи.

Використання методу CBA допомагає забезпечити максимальну користь від реалізації проекту, а також підвищує ефективність витрачених коштів. Цей метод використовується в різних галузях, таких як економіка, бізнес, громадська політика та інфраструктура.

SWOT-аналіз допомагає компанії отримати цінні інсайти про її внутрішні та зовнішні фактори, а також зрозуміти, як ці фактори можуть вплинути на її бізнес. Аналіз проводиться шляхом оцінки чотирьох основних аспектів: сильні сторони (Strengths) – внутрішні позитивні фактори, які дозволяють компанії бути конкурентоспроможною; слабкі сторони (Weaknesses) – внутрішні негативні фактори, які обмежують можливості компанії; можливості (Opportunities) – зовнішні позитивні фактори, які можуть стати перевагою для компанії; загрози (Threats) – зовнішні негативні фактори, які можуть стати перешкодою для успіху компанії.

Метод порівняльної оцінки – це метод, за допомогою якого порівнюють характеристики об'єктів, які мають однакову або схожу функціональну призначеність, з метою встановлення їх переваг та недоліків.

Цей метод використовується в різних сферах, включаючи оцінку нерухомості, автомобілів, комп'ютерів, товарів і послуг, та дозволяє порів-

няти характеристики об'єктів за рядом параметрів, таких як вартість, функціональність, якість, термін служби тощо.

Для застосування методу порівняльної оцінки необхідно визначити список характеристик, за якими будуть порівнюватися об'єкти. При цьому кожна з характеристик може мати різний ваговий коефіцієнт, залежно від її значимості для кінцевого результату.

Для отримання достовірних результатів метод порівняльної оцінки необхідно використовувати об'єкти, які належать до одного класу і мають схожу функціональну призначеність. Також важливо брати до уваги те, що розроблення списку характеристик для порівняння може бути підвладним індивідуальному сприйняттю та оцінці.

Метод порівняльної оцінки є одним з найбільш поширених методів оцінки в різних сферах діяльності і дозволяє здійснювати об'єктивну оцінку різних альтернатив на основі порівняння їх характеристик.

Метод аналізу інвестиційного ризику – це процес визначення ризику втрати грошей в результаті інвестування в певний проект або підприємство. Цей метод дозволяє інвесторам розуміти, які ризики пов'язані з інвестиціями, та приймати розсудливі рішення щодо розподілу своїх інвестицій.

Основними етапами методу аналізу інвестиційного ризику є:

- а) збір і аналіз інформації про підприємство або проект, у який ви збираєтесь інвестувати;
- б) визначення різних видів ризиків, пов'язаних з проектом або підприємством, наприклад, фінансовий ризик, ризик зміни ринкових умов, ризик залежності від ключових персон тощо;
- в) оцінка ймовірності настання кожного з ризиків;
- г) визначення можливих наслідків кожного з ризиків для інвестора та об'єкта інвестування;
- г) визначення рівня ризику загалом та розробка стратегій зменшення ризику;
- д) прийняття рішення щодо інвестування в проект або підприємство на основі розрахунків зі зведеного аналізу ризиків.

Метод аналізу вартості – це метод оцінки вартості компанії або її активів на основі фінансової звітності і порівняння з аналогічними компаніями на ринку.

Основні етапи методу аналізу вартості: вибір аналогічних компаній, які мають подібну діяльність та ринкову позицію; зібрання та аналіз фінансових показників аналогічних компаній за допомогою різних методів аналізу, таких як аналіз балансу, звіту про прибутки та збитки, генерації потоків

грошових коштів; порівняння фінансових показників аналогічних компаній з фінансовими показниками компанії, що оцінюється; визначення ступеня відхилення фінансових показників оцінюваної компанії від аналогічних компаній та визначення вартості компанії на основі цього порівняння.

Даний метод є досить популярним в оцінці вартості акцій на фондовому ринку.

Розробку методики оцінки ефективності створення транскордонних терміналів на заході України при експорті сільськогосподарських вантажів, яка пропонується автором роботи, можливо виконати в декілька кроків.

Перший блок розробки методики оцінки складається з наступних пунктів:

1. Визначення цілей дослідження. Яка мета створення транскордонних терміналів на заході України для експорту сільськогосподарських вантажів? Які вигоди очікуються? Які ключові показники ефективності використовуватимуться для вимірювання ефективності терміналів?

Критерії ефективності функціонування транскордонних терміналів можуть варіюватися в залежності від конкретної ситуації та цілей дослідження. Однак, деякі з загальних критеріїв, які можуть бути використані для оцінки ефективності транскордонних терміналів, включають:

- обсяги перевезень: одним з головних критеріїв ефективності може бути кількість вантажів, які перевозяться через термінал. Більш високі обсяги перевезень можуть свідчити про успішне функціонування терміналу;

- час очікування: тривалість очікування на терміналі може впливати на рівень задоволеності клієнтів та загальну ефективність терміналу. Якщо час очікування зменшується, то це може позитивно впливати на ефективність терміналу;

- вартість: вартість перевезень через термінал може впливати на його ефективність. Якщо вартість перевезення з використанням терміналу нижча, ніж вартість перевезення бесперевалочним способом, то це може збільшити його конкурентоспроможність та привабливість для клієнтів;

- надійність: надійність терміналу та його здатність забезпечувати стабільність у перевезеннях може також впливати на його ефективність;

- середні витрати на один вантаж: середні витрати на перевезення одного вантажу через термінал можуть впливати на його ефективність та привабливість для клієнтів;

- кількість помилок та затримок: кількість помилок та затримок на терміналі можливі за рахунок неякісного обслуговування вантажовлас-

ників або по причинах, які не залежать від функціонування терміналу: невчасна подача рухомого складу під навантаження, затримки при митному оформленні вантажів і т.д.

2. Визначення зацікавлених сторін, на яких вплине створення транскордонних терміналів на заході України для експорту сільськогосподарських вантажів. Це можуть бути фермери України, транспортні підприємства регіону, отримувачі (замовники) сільськогосподарських вантажів за кордоном і т.д.

3. Визначення джерел даних, які будуть використовуватися для оцінки ефективності транскордонних терміналів. Вони можуть включати статистику торгівлі, транспортні дані, дослідження ринку та інтерв'ю із зацікавленими сторонами.

Після реалізації першого блоку даної методики потрібно переходити до більш детальної розробки за наступними етапами:

1. Розробити план дослідження: після визначення цілей наступним кроком є розробка плану дослідження. Цей план має включати питання дослідження, методи збору даних і методи аналізу. Наприклад, можна провести опитування чи інтерв'ю із зацікавленими сторонами, такими як фермери, логістичні компанії та урядовці, щоб зібрати інформацію про поточний стан сільськогосподарського експорту та потенційний вплив транскордонних терміналів.

2. Визначити вихідні дані, які необхідні для оцінки ефективності створення транскордонних терміналів в західному регіоні України для експорту сільськогосподарських вантажів в країни Європи. Це можуть бути: дані про поточний стан сільськогосподарського експорту в Україні, включаючи обсяги та вартість експорту, типи культур, які експортуються, пункти призначення експорту та існуючу інфраструктуру для експорту сільськогосподарської продукції, обсяги перевезень, час доставки і багато інших.

3. Визначити зацікавлені сторони, на яких вплине створення транскордонних терміналів на заході України для експорту сільськогосподарських вантажів. Це можуть бути фермери, експортери, імпортери, логістичні компанії, державні установи та місцеві громади. Але як вже було зазначено вище маємо врахувати інтереси як української сторони так і інтереси європейських країн..

4. Провести огляд літератури: провести огляд фільтрації, щоб визначити існуючі дослідження, пов'язані з транскордонними терміналами, експортом сільськогосподарської продукції та транспортною інфраструктурою в регіоні.

5. Визначити ключові показники ефективності, які використовуватимуться для оцінки доцільності створення транскордонних терміналів для експорту сільськогосподарських вантажів. Деякі можливі показники ефективності включають:

– обсяг перевезень: вимірює кількість сільськогосподарських вантажів, які можуть оброблятися та експортуються через транскордонні термінали;

– транзитний час: вимірює час, потрібний сільськогосподарським вантажам для переміщення через транскордонні термінали та досягнення місця призначення;

– економічна ефективність: чи існують транскордонні термінали на заході України для експорту сільськогосподарських вантажів? Які ключові фактори сприяють економічній ефективності транскордонних терміналів? Як транскордонні термінали відрізняються від інших видів транспорту з точки зору ефективності витрат?

6. Визначити методи збору даних, які будуть використовуватися для відповідей на запитання дослідження. Це може включати опитування, інтерв'ю, фокус-групи та аналіз даних наявних звітів і статистики.

7. Зібрати необхідні дані обраним способом, провести статистичну обробку даних, обрати критерій ефективності, за яким можна оцінювати доцільність створення транскордонних терміналів, розробити математичну або імітаційну модель, зробити необхідні розрахунки за допомогою цієї моделі, перевірити модель на адекватність, на основі отриманих результатів зробити висновки про доцільність створення транскордонних терміналів на заході України при експорті сільськогосподарських вантажів.

І нарешті, для оцінки ефективності створення транскордонних терміналів на заході України для експорту сільськогосподарських вантажів необхідно враховувати наступні пункти:

1) визначення потенційних ринків збуту для сільськогосподарських вантажів, на які спрямований експорт;

2) аналіз транспортних маршрутів та виділення оптимальних маршрутів для доставки вантажів до транскордонного терміналу;

3) визначення місця розташування транскордонного терміналу, що б забезпечувало зручний доступ для транспортних засобів з урахуванням географічного положення ринків збуту;

4) Відбір партнерів та контрагентів для забезпечення ефективного функціонування транскордонного терміналу;

5) Розробка бізнес-плану транскордонного терміналу з урахуванням всіх витрат на будівництво, устаткування, персонал, а також очікувані доходи від експорту сільськогосподарських вантажів;

6) Розрахунок показників ефективності транскордонного терміналу, таких як рентабельність, чистий дисконтований дохід (НДД), індекс доход-

ності проекту (IRR), термін окупності (Payback period) та ін.;

7) врахування ризиків, пов'язаних з експортом сільськогосподарських вантажів, таких як зміна курсів валют, транспортні пригоди, регуляторні ризики тощо;

8) підготовка презентації проекту для потенційних інвесторів та фінансових установ;

9) Реалізація проекту та моніторинг його ефективності в процесі експлуатації.

Як бачимо, для створення транскордонних терміналів на заході України при експорті сільськогосподарських вантажів є багато передумов. Розміщення, спеціалізація транскордонних терміналів, склад їхніх приміщень, конструкції, наявність устаткування і технологія роботи повинні відповідати умовам міжнародних перевезень сільськогосподарських вантажів і дозволяти обслуговувати різні міста і регіони.

Створення сучасної системи транскордонних терміналів в західному регіоні України при експорті сільськогосподарських вантажів вимагає проведення широкого кола наукових розробок по керуванню роботою терміналів, розширенню їхніх функцій з урахуванням використання принципів логістики, застосуванню прогресивних технологій перевезень і переробки вантажів, а також розвитку інформаційних технологій.

Висновки. У статті розглянуто питання розробки методики оцінки доцільності створення транскордонних терміналів у Західній Україні для експорту сільськогосподарських товарів. Аналіз сучасного стану міжнародних вантажних перевезень української сільськогосподарської продукції показав, що питання створення транскордонних терміналів є актуальним і потребує детального вивчення. Проведений аналіз літературних джерел за темою дослідження показав, що проблеми функціонування транскордонних терміналів у західному регіоні України, доцільність створення такого типу терміналів, оцінка ефективності функціонування транскордонних терміналів при експорті сільськогосподарських товарів недостатньо вивчені науковцями, що свідчить про актуальність цього питання та перспективу подальших досліджень. У статті проаналізовано існуючі методи оцінки доцільності створення терміналів, які вже використовуються. Запропоновано розробити методику оцінки доцільності створення транскордонних терміналів на заході України для експорту сільськогосподарської продукції на основі декількох блоків, таких як: визначення цілей дослідження разом з ключовими показниками для вимірювання ефективності роботи терміналів; визначення стейкхолдерів, на яких вплине створення транскордонних терміналів; вибір методів збору інформації для подальшого дослідження; оцінка та обробка отриманих даних; розробка математичної або імітаційної моделі,

виконання необхідних розрахунків за допомогою цієї моделі, перевірка модель на адекватність, на основі отриманих результатів формування висно-

вків про доцільність створення транскордонних терміналів на заході України при експорті сільськогосподарських вантажів.

Список літератури:

1. Національна програма «Відновлення України»// Розширення та інтеграція логістики з ЄС// С/Г: Будівництво перевалочних комплексів та транскордонних терміналів на заході України /<https://recovery.gov.ua/project/program/logistics-de-bottleneck-and-integration-with-eu?page=4>
2. Стратегія сталої логістики та План дій для України. Проект для розгляду. Міністерство Інфраструктури України. С. 24 / <https://mtu.gov.ua/files/Logistics.pdf>
3. Бикова А. В Україні побудують перевантажувальні транскордонні термінали для зернових культур та рослинних олій /https://logist.today/uk/dnevnik_logista/vojna-v-ukraine/2022-07-07/v-ukraine-postroyat-peregruzochnoye-transgranichnoye-terminaly-dlya-zernovyh-kultur-i-rastitelnyh-masel/
4. Артёмов І.В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України: монографія / відп.ред. І.В. Артёмов. Ужгород: Закарпатський державний університет, 2009. С.76-77.
5. Приходько В.П. Транскордонне економічне співробітництво в карпатському євро регіоні в контексті сталого просторового розвитку. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. С. 9.
6. Ровт О. Системне моделювання управління транскордонним співробітництвом. *Збірник наукових праць за матеріалами міжнародної конференції Закарпатського державного університету*. 2007. № 1 С. 53-56.
7. Нагорний Є.В., Самойленко А.С. Оцінка ефективності прискореної переробки тарно-штучних вантажів на терміналі. *Східно-Європейський журнал передових технологій*. 2008. № 31/1. С. 51-53.
8. Шраменко Н.Ю. Системний підхід до процесу доставки вантажів в міжнародному сполученні в умовах невизначеності. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2009. № 6. С. 43-46.
9. Наумов В.С., Чернуха О.С. Дослідження ефективності використання вантажних автомобілів із урахуванням екологічних показників транспортного процесу. *Східно-Європейський журнал передових технологій*. 2009. № 37/1. С. 48-50.
10. Дмитрієва О.І. Методичний підхід до оцінки ефективності функціонування підприємств транспортної інфраструктури. *Економіка транспортного комплексу*. 2020. № 35. С. 122-144.
11. Зінченко О.М. Методика оцінки ефективності функціонування підприємств роздрібною торгівлі споживчої кооперації на сільському споживчому ринку. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2017. № 2 (80). С. 87-96.
12. Насонов М.І. Методика оцінювання управління ефективністю підприємства: теоретичні аспекти. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. С. 9.
13. Vojtov, V.A., Muzylyov, D.A., Berezchnaja, N.G. Integrated approach in calculation of the economic effect of the functioning of the transport and logistic complex with the account of the risk factor. *Web of Scholar*. 2018. № 1(3). P. 12-18.

Kozenok A.S. METHODOLOGY FOR ASSESSING THE FEASIBILITY OF ESTABLISHING CROSS-BORDER TERMINALS IN WESTERN UKRAINE FOR THE EXPORT OF AGRICULTURAL GOODS

The article considers the issue of developing a methodology for assessing the feasibility of creating cross-border terminals in western Ukraine for the export of agricultural goods. The current state of international freight transport of Ukrainian agricultural products is analysed. It is found that the issue of creating cross-border terminals is currently relevant and requires a detailed study. An analysis of the literature sources related to the research issues is carried out. It showed that the problems of functioning of cross-border terminals in the western region of Ukraine, the feasibility of creating this type of terminals, and the assessment of the efficiency of cross-border terminals in the export of agricultural goods have not been sufficiently studied by scientists, which indicates the relevance of this issue and the prospect of further research. The article analyses the existing methods for assessing the feasibility of creating terminals that are already in use. These methods are based on the following principles: economic assessment of costs and profits, SWOT analysis, comparative assessment, investment risk analysis, and cost analysis. An analysis of each method is carried out. The principles on which the considered methods are based have been identified. It is proposed to develop a methodology for assessing the feasibility of creating cross-border terminals in western Ukraine for the export of agricultural goods based on several blocks, such as: defining the objectives of the study along with key indicators for measuring the efficiency of terminals; identifying stakeholders who will be affected by the creation of cross-border terminals; selecting methods for collecting information for further research; evaluating and processing the obtained data; developing a mathematical or simulation model, performing the necessary calculations for the As a result of the study, conclusions have been drawn, which indicate the main stages of the study and the results of each stage.

Key words: cross-border terminals, exports, agricultural cargo, efficiency criterion, international transportation.